

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ERZURUM YAKUTİYE BELEDİYESİ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	8
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	9
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	11
7. DENETİM BULGULARI	11
8. EKLER	37

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	3
Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	3
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	6
Tablo 8: Kısımlara Bölünen Mal ve Hizmet Alımlarından Örnekler	25

KISALTMALAR

ÇTV	Çevre Temizlik Vergisi
EPDK	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
KDV	Katma Değer Vergisi
LPG	Likit Petrol Gazı
TL	Türk Lirası
TOKİ	Toplu Konut İdaresi
TÜPRAŞ	Türkiye Petrol Rafinerileri Anonim Şirketi
ÜFE	Üretici Fiyat Endeksi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik Hükümlerine Uyulmaması
2. Taşınmazlar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların Doğrudan Giderleştirilmesi
3. Kamu İdaresi Adına Açılmış Banka Hesaplarının Muhasebe Sisteminde İzlenmemesi

B. Diğer Bulgular

1. Kamu İdaresinin Mülkiyetinde Bulunan Bazı Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması
2. Hazineye Ait Taşınmazların Satışından İdareye Gönderilmesi Gereken Payların Takibinin Yapılmaması
3. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Kentsel Dönüşüm Başkanlığı Tarafından Gönderilen Tahsisli Ödeneğin Tahsis Amacı Dışında Kullanılması
4. Doğrudan Temin Yöntemiyle Gerçekleştirilen Araç Kiralama Hizmet Alımlarında Hatalı Uygulamalar Bulunması
5. Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal ve Hizmet Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması
6. Parasal Limitlerin Altında Kalmak Amacıyla Mal ve Hizmet Alımlarının Kısımlara Bölünerek Doğrudan Temin Yöntemi ile Gerçekleştirilmesi
7. Kamu İdaresi Şirketine Güvenlik Soruşturması ve/veya Arşiv Araştırması Yapılmadan İşçi Alınması
8. İhale Yapılmadan Ecrimisil veya İşgaliye Karşılığında Kullandırılan Taşınmazların Bulunması
9. Kira Süresi Biten Bazı Taşınmazların Herhangi Bir Karar Alınmadan Aynı Kişilere Kullandırılmaya Devam Edilmesi
10. Kamu İdaresi Tarafından Yıkılan Yapılara Ait Yıkım Masraflarının Yapı Sahiplerinden Tahsil Edilmemesi

11. İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunan İşyerlerinin Bulunması
12. Çevre Temizlik Vergisi Mükellefiyeti Tesis Edilmeyen İşyerlerinin Bulunması
13. Ulusal Bayram Gününde Çalışan İş Yerlerinden Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı Alınmaması
14. İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması
15. Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedelinin Takip ve Tahsilatının Yapılmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Mahalli İdareler" başlıklı 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Yakutiye Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde genel yönetim kapsamında yer almakta olup, faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı olan 5216 ve 5393 sayılı Kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un "Büyükşehir ve İlçe Belediyelerinin Görev ve Sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir. Sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı, bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un "Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Yakutiye Belediyesinin karar organı olan Belediye Meclisi, biri Belediye Başkanı olmak üzere 32 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Belediye Kanunu'na istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok iki adet belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Belediyenin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı Özel Kalem Müdürlüğü belirlenmiştir. Başkana bağlı memurlar arasından atanan 4 başkan yardımcısı, meclis üyeleri

arasından görevlendirilen 2 başkan yardımcısı görev yapmaktadır. Belediyenin 27 adet hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	431	94
Kadrolu İşçi	214	75
Toplam	645	169
Şirket Personeli	-	453

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Bütçe Türleri ve Kapsamı" başlıklı 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri 27.05.2016 tarih ve 29724 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Yakutiye Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Belediyenin 2024 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Bütçe ile Verilen Ödenek (TL)	Ek Bütçe (TL)	Eklenen Ödenek (TL)	Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	91.990.000,00	0,00	51.981.000,00	1.234.000,00	142.737.000,00	142.709.046,43	27.953,57
02	Sosyal Güvenlik	15.865.000,00	0,00	5.548.000,00	624.000,00	20.789.000,00	20.772.341,39	16.658,61

	Kurumlarına Devlet Primi Giderleri							
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	475.055.000,00	312.960.473,92	109.169.000,00	158.733.000,00	738.451.473,92	727.136.965,85	11.314.508,07
04	Faiz Giderleri	12.520.000,00	0,00	33.230.000,00	0,00	45.750.000,00	45.749.920,15	79,85
05	Cari Transferler	11.570.000,00	0,00	6.557.000,00	0,00	18.127.000,00	18.062.772,42	64.227,58
06	Sermaye Giderleri	10.500.000,00	38.441.466,16	16.086.000,00	41.880.000,00	23.147.466,16	21.285.282,19	1.862.183,97
07	Sermaye Transferleri	0,00	0,00	12.400.000,00	0,00	12.400.000,00	12.400.000,00	0,00
08	Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09	Yedek Ödenek	32.500.000,00	0,00	0,00	32.500.000,00	0,00	0,00	0,00
Toplam		650.000.000,00	351.401.940,08	234.971.000,00	234.971.000,00	1.001.401.940,08	988.116.328,43	13.285.611,65

Belediyenin 2024 mali yılı bütçesi ile 650.000.000,00 TL ödenek ve 351.401.940,08 TL ek ödenek öngörülmüş olup 2024 yılı ödenek toplamı 1.001.401.940,08 TL olmuştur. Belediyede 2023 yılından devreden ödenek bulunmamakla birlikte, 2024 yılında 13.285.611,65 TL ödenek iptal edilmiştir. Yıl içinde 988.116.328,43 TL bütçe gideri yapılmıştır.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini(Başlangıç + Ek Bütçe) (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	111.490.000,00	80.129.610,07	70.113,14	80.059.496,93	71,81
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	3.260.000,00	6.016.878,02	705,00	6.016.173,02	184,55
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	3.500.000,00	26.729.952,00	0,00	26.729.952,00	763,71
05- Diğer Gelirler	506.750.000,00	564.393.896,64	17.175,25	564.376.721,39	111,37
06- Sermaye Gelirleri	275.000.000,00	298.560.544,39	0,00	298.560.544,39	108,57
08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09- Red ve İadeler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	900.000.000,00	975.830.881,12	87.993,39	975.742.887,73	108,42 %

(*)Bütçe başlangıç gelir tahmini 650.000.000,00 TL olup, yıl içinde 250.000.000,00 TL gelir karşılığı ek ödenek alınmış ve bütçe gelir tahmini 900.000.000,00 TL'ye çıkarılmıştır. Yıl içinde 101.401940,08 TL iç borçlanma ve şartlı bağış öngörülerek bütçe dengliği sağlanmıştır.

(**) Ek ödenek için karşılık gösterilen gelir tutarı dâhil edilmiş haliyle, Belediyenin "Bütçe Gelir Kesin Hesap Cetveli"ne göre hazırlanmıştır.

2024 yılında net bütçe geliri %108,42 seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri (%71,81) ile beklenilenin altında; teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (%184,55), alınan bağış ve yardımlar (%763,71), diğer gelirler (%111,37), sermaye gelirleri ise (%108,57) ile beklenilenin üstünde gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç+ Ek) Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	142.737.000,00	142.709.046,43	99,98
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	20.789.000,00	20.772.341,39	99,92
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	738.451.473,92	727.136.965,85	98,47
04- Faiz Gideri	45.750.000,00	45.749.920,15	99,99
05- Cari Transferler	18.127.000,00	18.062.772,42	99,64
06- Sermaye Giderleri	23.147.466,16	21.285.282,19	91,95
07- Sermaye Transferleri	12.400.000,00	12.400.000,00	100,00
08- Borç Verme	0,00	0,00	0,00
09- Yedek Ödenekler	0,00	0,00	0,00
Toplam	1.001.401.940,08	988.116.328,43	98,67

(*) 650.000.000,00 TL başlangıç ödeneği ve 351.401.940,08 TL ek ödenek öngörülmüş olup 2024 yılı ödenek toplamı 1.001.401.940,08 TL olmuştur.

2024 yılında bütçe giderleri %98,67 seviyesinde gerçekleşmiştir. Personel giderleri (%99,98), sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri (%99,92), mal ve hizmet alım giderleri (%98,47), faiz giderleri (%99,99), cari transferler (%99,64), sermaye giderleri (%91,95), sermaye transferleri (%100,00) oranında gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirleri ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2023 yılının 2022 yılına, 2024 yılının 2023 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	49.220.495,27	67.999.906,86	80.059.496,93	38,15	17,73
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	2.066.036,59	2.550.910,70	6.016.173,02	23,47	135,84
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	11.541.823,40	21.106.819,50	26.729.952,00	82,87	26,64
Diğer Gelirler	168.050.714,47	312.812.885,68	564.376.721,39	86,14	80,42
Sermaye Gelirleri	56.350.104,95	69.563.586,96	298.560.544,39	23,45	329,19
Toplam	287.229.174,68	474.034.109,70	975.742.887,73	65,04	105,84

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2024 yılında gelirler bir önceki yıla göre 501.708.778,03 TL'lik (%105,84) artış göstermiştir. Bu çerçevede; diğer gelirlerde 251.563.835,71 TL (%80,42), sermaye gelirlerinde 228.996.957,43 TL (%329,19) tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	36.553.243,78	70.942.903,65	142.709.046,43	94,08	101,16
SGK Devlet Prim Giderleri	6.098.992,14	10.943.232,84	20.772.341,39	79,43	89,82
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	275.058.906,58	385.168.776,94	727.136.965,85	40,03	88,78
Faiz Giderleri	5.643.671,59	13.750.295,31	45.749.920,15	143,64	232,72
Cari Transferler	6.225.399,13	10.221.312,40	18.062.772,42	64,19	76,72
Sermaye Giderleri	14.978.204,11	17.875.434,25	21.285.282,19	19,34	19,08
Sermaye Transferleri	0,00	0,00	12.400.000,00	0,00	0,00
Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yedek Ödenekler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	344.558.417,33	508.901.955,39	988.116.328,43	47,70	94,17

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2024 yılında 2023 yılına göre 479.214.373,04 TL (%94,17) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2024 yılında personel giderlerinin 71.766.142,78 TL (%101,16), sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinin 9.829.108,55 TL (%89,82), mal ve hizmet alım giderlerinde 341.968.188,91 TL (%88,78), faiz giderlerinde 31.999.624,84 TL (%232,72), cari transferlerde 7.841.460,02 TL (%76,72) ve sermaye giderlerinde 3.409.847,94 TL'lik (%19,18) artış olmuştur.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2024 yılı Faaliyet Gideri 976.263.913,49 TL, Faaliyet Geliri 945.533.001,80 TL, enflasyon düzeltmesi sonucu 369.888.796,15 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 339.157.884,46TL olarak gerçekleşmiştir.

Belediyenin doğrudan hissedarı olduğu şirket aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Yakutiye Belediyesi Personel A.Ş	12.500.000,00	12.500.000,00	%100

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Yakutiye Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, 23.12.2014 tarih ve 29214 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Çerçeve Hesap Planının Genel Yapısı" başlıklı 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap

planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Mali Tabloların Hazırlanması" başlıklı 484 ve "Mizan Cetveli ve Düzenlenecek Temel Mali Tablolar ile Diğer Mali Tablolar" başlıklı 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

- 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
- 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
- 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın "Verilecek Defter, Mali Tablo, Belge ve Bilgilerin Çeşitleri" başlıklı 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın "Diğer Belgelerin Verilme Yeri, Süresi ve Usulleri" başlıklı 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde

zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmamasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve

uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumlulukların tam ve açık bir şekilde belirlenmiş, yetki devirleri ve sınırlarının yazılı olarak belirlenmemiştir. İdarede genel olarak ihtiyaç analizine dayalı hizmet içi eğitim planlaması yapılmamakla birlikte "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmalarının yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası ve hassas görevlere ilişkin prosedürlerin ise belirlenmemiştir.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare iç kontrol riskleri belirlememiştir.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, görevler farklı kişiler arasında dağıtılarak "görevler ayrılığı" ilkesine uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmemiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak kurulmamıştır.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin güncel Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcut değildir.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sisteminin, yılda en az bir kez değerlendirilmesi yapılmamakta ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme

Kuruluna raporlanmamaktadır. Kamu idaresi tarafından iç denetim birimi kurulmamıştır. İç denetim birimi bulunmadığından iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışması mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Erzurum Yakutiye Belediyesi 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik Hükümlerine Uyulmaması

Kamu İdaresinin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazlara ilişkin taşınmaz formları ile taşınmaz icmal cetvelinin oluşturulmadığı görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik’in “Kayıt ve Kontrol İşlemleri” başlıklı 5’inci maddesinde tapuda kayıtlı lan taşınmazların maliyet bedeli, bunun belirlenememesi halinde ise rayiç bedeli ile kayıtlara alınacağı; “Mevcut Taşınmazların Kaydına İlişkin İşlemler” başlıklı geçici 1’inci maddesinde ise maliyet bedeli veya rayiç bedeli ile kayıtlara alınması gereken taşınmazların bu değerleri belirleninceye kadar emlak vergi değerleri üzerinden kayıtlara alınacağı, taşınmazların fiili envanterinin 30.09.2014 tarihine kadar tamamlanması gerektiği, fiili envanteri yapılanların ise muhasebe birimine gönderilerek 01.10.2014 tarihine kadar muhasebe kayıtlarına alınacağı belirtilmektedir.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik’in “Kayıt şekli” başlıklı 7’nci maddesinde; kamu idarelerinin;

Tapu kütüğünde adlarına tescilli olan ve Ek 1'deki Kayıt Planının "Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar" başlığı altında yer alan taşınmazların kaydını Ek 2'deki "Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar Formu"nda,

Tapu kütüğünde kayıtlı olmayan ve Ek 1'deki Kayıt Planının "Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazlar" başlığı altında yer alan taşınmazlardan sadece ekonomik olarak değerlendirmeye konu olanlar ile kamusal ihtiyaçlarda kullanılanların kaydını Ek 3'teki Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazlar Formu'nda,

Ek 1'deki Kayıt Planının "Orta Malları" başlığı altında yer alan taşınmazların kaydını Ek 4'teki "Orta Malları Formu"nda,

Ek 1'deki Kayıt Planının "Genel Hizmet Alanları" başlığı altında yer alan taşınmazların kaydını Ek 5'teki "Genel Hizmet Alanları Formu"nda,

Tapu kütüğünde üçüncü kişiler adına tescilli veya diğer kamu idarelerinin yönetiminde olmakla birlikte irtifak hakkı tesisi, tahsis, kiralama, kullanma izni verilmesi gibi yollarla kullanım hakkı kendilerine verilen taşınmazların kaydını Ek 6'daki "Sınırlı Aynî Haklar ile Kişisel Haklar ve Tahsis Formu'nda", yer alan bilgileri içerecek şekilde bilgisayarda veya deftere yazarak kaydını tutacakları belirtilmiş olup hazırlanan bu formların taşınmaz icmal cetveli hazırlanmak üzere mali hizmetler birimine gönderileceği, mali hizmetler birimi tarafından bu formların konsolide edilerek taşınmaz icmal cetvellerinin oluşturulacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresi tarafından taşınmaz envanteri oluşturulmadığı, Yönetmelik'te belirtilen taşınmaz formlarının ve taşınmaz icmal cetvelinin hazırlanmadığı tespit edilmiştir. Bu durum, Kamu İdaresinin sahip olduğu taşınmazların mali tablolarda izlenmesini zorlaştırmakta ve taşınmazların değerlerinin olduğundan farklı görünmesine neden olmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında, taşınmazlara ilişkin envanter çalışmalarının devam etmekte olduğu, envanter işlemlerinin tamamlanmasının ardından taşınmaz formları ve icmal cetvelinin düzenlenerek mali tablolara işlenmesini sağlanacağı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazlara ilişkin Yönetmelik hükümleri doğrultusunda işlem tesis edilmesi ve taşınmazlara yönelik etkin bir yönetim anlayışının Kurumun üst yönetimi tarafından benimsenmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Taşınmazlar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların Doğrudan Giderleştirilmesi

Kamu İdaresi tarafından taşınmazlar için yapılan ve değer artırıcı nitelikteki harcamaların taşınmazın değerine eklenmeyip doğrudan 630 Giderler Hesabı'nda muhasebeleştirildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 25 Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubu'na dair "Hesap Grubuna İlişkin İşlemler" başlıklı 187'nci maddesinde; maddi duran varlıklar için sonradan yapılan ve o varlığın değerini, kullanım süresini, ürün ve hizmet kalitesini, sağlanan faydayı artıran veya üretilen mal veya hizmetlerin üretim maliyetini azaltan her türlü maliyetin, ilgili maddi duran varlığın kayıtlı değerine ilave edilmesi ve amortisman hesaplamasında dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir.

Konuya ilişkin olarak çıkarılan 47 sıra numaralı (No.lu) Amortisman ve Tükenme Payları Tebliği'nin "Amortisman ve Tükenme Payı Süre ve Oranları" başlıklı 6'ncı maddesinde ise taşınmazlar için 34.000 TL'yi aşan harcamalar, değer artırıcı harcamalar olarak belirlenmiş olup anılan tutarı aşan harcamaların varlığın değerine eklenerek muhasebeleştirilmesi gerekmektedir. Söz konusu limitlerin gerektiğinde Hazine ve Maliye Bakanlığınca güncellenerek duyurulacağı da hükme bağlanmıştır.

Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü 2023 yılında yetkisini kullanarak taşınmazlar için belirlenmiş olan limiti 114.000 TL olarak güncellemiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; taşınmaz hesaplarında kayıtlı maddi duran varlıkların değerini artıran ve tutarı 114.000,00 TL'yi aşan harcamaların ilgili maddi duran varlıkların maliyet bedeline eklenmesi ve bu duran varlıklar için ayrılan amortisman tutarlarının, söz konusu duran varlığın yenilenen değeri üzerinden hesaplanması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, taşınmaz varlıklara ilişkin değer artırıcı nitelikteki harcamaların söz konusu varlıkların maliyet bedeline eklenmek suretiyle aktifleştirilmeden doğrudan gider hesapları ile muhasebe kayıtlarına alındığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususa katılmış olup envanter çalışmalarının tamamlanması neticesinde konu ile ilgili mevzuat hükümlerine uyulmasına özen gösterileceği belirtilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından muhasebe kayıtlarının daha açık ve anlaşılabilir olması, yapılan harcamaların ilgili bulunduğu hesaba kaydı ile mümkün olduğundan maddi duran varlıklar için yapılan limit üzerindeki harcamaların ilgili maddi duran varlık bedeline eklenmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Kamu İdaresi Adına Açılmış Banka Hesaplarının Muhasebe Sisteminde İzlenmemesi

Kamu İdaresince, İdareye ait bazı banka hesaplarının muhasebe kayıtlarında takibinin yapılmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Muhasebe Sistemi” başlıklı 49’uncu maddesinde; kamu hesaplarının kamu idarelerine ait gelir, gider ve varlıklar ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulacağı; “Kayıt zamanı” başlıklı 50’nci maddesinde de bütün malî işlemlerin muhasebeleştirilmesinin ve her muhasebe kaydının belgeye dayanmasının şart olduğu ifade edilmiştir.

Kanun’un “Muhasebe Hizmeti ve Muhasebe Yetkilisinin Yetki ve Sorumlulukları” başlıklı 61’inci maddesinde muhasebe hizmeti; gelirlerin ve alacakların tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm malî işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması işlemleri şeklinde tanımlanmış ve bu işlemlerin muhasebe yetkililerince yürütüleceği belirtilmiştir. Muhasebe yetkilisi, bu hizmetlerin yapılmasından ve muhasebe kayıtlarının usulüne uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasından sorumlu tutulmuştur.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nin 5’inci maddesinde muhasebe ilke ve kurallarının dayanağını oluşturan kavramlar arasında sayılan “Tam açıklama” kavramı ile mali tabloların, bu tablolardan yararlanacak olanların doğru karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde yeterli, açık ve anlaşılır şekilde düzenleneceği belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 102 Banka Hesabı’nı açıklayan “Hesabın Niteliği” başlıklı 55’inci maddesinde bu hesabın, kurum adına bankaya yatırılan paralar ve bankaya takas için verilen çeklerden, takas işlemi tamamlananlar ile düzenlenen çek

ve gönderme emirlerinden ilgililerine ödendiği veya gönderildiği bildirilen çek ve gönderme emri tutarlarının kaydı için kullanılacağı belirtilmiştir.

Mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; muhasebe sisteminin temelinde yer alan bütün mali işlemlerin muhasebeleştirilmesi, tam açıklama kavramının bir gereği olarak ta mali tablolardan yararlanacaklara tam, açık ve yeterli bilgi sunulması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, bir banka şubesinde Kamu İdaresi adına açılmış, 31.12.2024 itibarıyla toplam bakiyesi 1.574.600,91 TL olan iki adet vadeli mevduat hesabının ve toplam bakiyesi 86.546,79 TL olan iki adet vadesiz hesabın bulunduğu ancak söz konusu hesapların muhasebe kayıtlarında takip edilmediği görülmektedir.

Bu durum Bilançoda yer alan 102 Bankalar Hesabı'nın olması gerekenden 1.661.147,70 TL eksik görünmesine yol açmaktadır. Söz konusu vadeli mevduat hesaplarına ait hareketler incelendiğinde 2024 yılında toplam 403.109,62 TL faiz geliri elde edildiği ve elde edilen faiz geliri için de 26.694,12 TL gelir vergisi kesintisi gerçekleştiği anlaşıldığından bu durum ayrıca Faaliyet Sonuçları Tablosunda yer alan 600 Gelirler Hesabı'nın olması gerekenden 403.109,62 TL, 630 Giderler Hesabı'nın da olması gerekenden 26.694,12 TL daha düşük görünmesine sebep olmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında, muhasebe kayıtlarında yer almayan banka hesaplarının 2009 yılında Yakutiye Belediyesine devrolunan belediyelere ait hesaplar olduğu ve söz konusu banka hesaplarının muhasebeleştirildiği ifade edilmiştir.

Bulgu konusu hususa ilişkin 2025 yılında yapılan kayıtların, 2024 yılı dönem sonu mali tablolarındaki hatayı düzeltici bir etkisi bulunmamaktadır.

Kamu İdaresi tarafından muhasebe sistemi dışında kalan banka hesaplarının takip edilmesi; muhasebe kayıtlarında yer almayan banka hesaplarının kayıtlara alınması gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Kamu İdaresinin Mülkiyetinde Bulunan Bazı Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

Kamu İdaresinin tapu kaydı ile mevcut kullanım şekli farklılık gösteren taşınmazlarının olduğu ve cins tashih işlemlerinin yapılmadığı görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde cins tashihi; binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemi olarak ifade edilmektedir.

Aynı Yönetmelik'in "Cins Tashihlerinin Yapılması" başlıklı 10'uncu maddesinde kamu idarelerince; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazların mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınacağı ve kamu idarelerinin, taşınmazların cins tashihi için gerekli işlemleri yapacağı hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresinin mülkiyetindeki bazı taşınmazların cins tashihlerinin yapılmadığı ve tapu kayıtları ile fiili kullanım şekli arasında uyumsuzluk bulunduğu tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususa katılmış olup taşınmazlara ilişkin cins tashihi işlemlerinin başlatıldığı ve envanter işlemleri ile birlikte en kısa zamanda sonuçlandırılacağı ifade edilmiştir.

Tapu kayıtlarının fiili durumu yansıtması için Kamu İdaresi tarafından mülkiyetinde, idaresinde veya kullanımında bulunan taşınmazların cins tashihlerinin tamamlanması gerekmektedir.

BULGU 2: Hazineye Ait Taşınmazların Satışından İdareye Gönderilmesi Gereken Payların Takibinin Yapılmaması

Hazineye ait taşınmazların satışı nedeniyle Belediyeye aktarılması gereken payların takibinin yapılmadığı görülmüştür.

4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 5'inci maddesine göre, belediye ve mücavir alan sınırları içindeki Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinin tahsil edilen

kısımından öncelikle yerinde muhafaza edilemeyen yapıların tasfiyesinde kullanılmak şartıyla %10'u ilgili belediyelerin 775 sayılı Gecekondu Kanunu hükümlerine göre oluşturulan fon hesabına aktarılacağı; kalan kısmından ise ilgili belediyeye %30, varsa büyükşehir belediyesine %10 oranında pay verileceği hüküm altına alınmıştır.

Yakutiye ilçesi sınırları içerisinde Hazineye ait taşınmazların satışlarına ilişkin istenen bilgi üzerine Erzurum Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünden gönderilen yazıda, 2024 yılı sonu itibarıyla Yakutiye ilçesi sınırları içerisinde Hazineye ait 40 adet taşınmaz satışının 17.560.463,33 TL bedelle gerçekleştirildiği; bu tutarın 13.101.530,91 TL'lik kısmının tahsil edilmiş olduğu belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, 2024 yılında Yakutiye ilçesi içerisinde Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinin tahsil edilen kısmından gecekondu fonu hesabına aktarılmak üzere gönderilmesi gereken %10'luk tutarın ve bu tutar düşüldükten sonra kalan kısımdan Belediye gelir hesaplarına kaydedilmesi gereken %30'luk payın eksik gönderildiği; bu paylara ilişkin tutarların Belediye tarafından gerekli takibin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, Hazine tarafından satışı yapılan taşınmazların satış bedellerinden Kamu İdaresine aktarılması gereken payların tahsil edilmiş olduğu ifade edilmiş olsa da aktarılması gereken toplam pay tutarı 4.847.566,43 TL iken tahsili yapılan toplam tutar 2.528.335,21 TL olup Kamu İdaresi tarafından eksik gönderilen payların da tahsili sağlanmalıdır.

Kamu İdaresi tarafından 4706 sayılı Kanun kapsamındaki taşınmaz satışlarının takibi ve buna bağlı olarak da İdare paylarının tahsilinin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 3: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Kentsel Dönüşüm Başkanlığı Tarafından Gönderilen Tahsisli Ödeneğin Tahsis Amacı Dışında Kullanılması

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Kentsel Dönüşüm Başkanlığı tarafından 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamında Kamu İdaresine gönderilen tahsisli ödeneğin amacı dışında cari harcamalar için kullanıldığı görülmüştür.

6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun'un "Amaç" başlıklı 1'inci maddesinde, bu Kanun'un amacının; afet riski altındaki alanlar ile bu alanlar dışındaki riskli yapıların bulunduğu arsa ve arazilerde, fen ve sanat norm ve standartlarına

uygun, sağlıklı ve güvenli yaşama çevrelerini teşkil etmek üzere iyileştirme, tasfiye ve yenilemelere dair usul ve esasları belirlemek olduğu belirtilmiş ve kanunun diğer maddelerinde amaç kapsamında düzenlemelere yer verilmiştir.

Aynı Kanun'un "Dönüşüm Gelirleri" başlıklı 7'nci maddesinde; 09.08.1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu gereğince, çevre katkı payı ve idari para cezası olarak tahsil edilerek genel bütçeye gelir kaydedilecek tutarın yüzde ellisinin ve 31.08.1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendine göre Hazine adına orman dışına çıkarılan yerlerin satışından elde edilen gelirlerin yüzde doksanını geçmemek üzere Cumhurbaşkanlığı Kararı ile belirlenen orana tekabül eden tutarın Kentsel Dönüşüm Başkanlığı bütçesine kanunda öngörülen amaçlarda kullanılmak üzere ödenek olarak öngörüleceği, bu ödeneğin Başkanlık muhasebe birimi adına açılan dönüşüm projeleri özel hesabına aktarılacak suretiyle kullanılacağı düzenlenmiştir. Aynı maddenin 12'nci fıkrasında Bakanlığın bu Kanun kapsamındaki uygulamalarda kullanılmak üzere dönüşüm projeleri özel hesabından TOKİ, İdare (Belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyeler, bu sınırlar dışında il özel idareleri, büyükşehirlerde büyükşehir belediyeleri ve Bakanlık tarafından yetkilendirilmesi hâlinde büyükşehir belediyesi sınırları içindeki ilçe belediyeleri) ve İller Bankası Anonim Şirketine kaynak aktarabileceği belirtilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; Kentsel Dönüşüm Başkanlığı bütçesine 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamındaki işler için ödenek ayrıldığı, söz konusu ödeneğin dönüşüm projeleri özel hesabı aracılığıyla kullanılacağı ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın dönüşüm projeleri özel hesabından kanunda belirtilen amaçlar kapsamında kullanılmak üzere belediyelere kaynak aktarabileceği görülmektedir.

Yapılan incelemede, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından Kamu İdaresine gönderilen 22.10.2024 tarihli yazı ile söz konusu Kanun kapsamındaki işlerde kullanılmak Kamu İdaresine 10.000.000,00 TL kaynak tahsis edildiği, söz konusu kaynağın aktarılması için özel bir banka hesabının açılmasının istendiği, ancak Kamu İdaresi tarafından özel bir banka hesabı açılmadan cari harcamalarda kullanılan banka hesabının Bakanlığa bildirildiği ve 5.000.000,00 TL'nin bu hesaba aktarıldığı görülmüştür. Söz konusu tutar banka hesabına geldikten sonra bu tutarın 3.046.546,44 TL'si ile nakit ihtiyacı için çekilen çeşitli banka kredilerinin borçlarının ödendiği, 1.905.513,56 TL'si ile fatura ödendiği ve 47.940,00 TL'si ile de aile cüzdanı bedeli ödemesi yapıldığı, böylelikle aktarılan kaynağın tahsis amacı

dışında, cari harcamalar için kullanıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, İdare tarafından tahsisli ödenek işlemlerinin mevzuata uygun olmasına daha fazla özen gösterileceği ve amacına uygun olarak harcanmasının sağlanacağı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından 6306 sayılı Kanun kapsamında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca tahsis edilen kaynakların amacı dışında kullanılmaması gerekmektedir.

BULGU 4: Doğrudan Temin Yöntemiyle Gerçekleştirilen Araç Kiralama Hizmet Alımlarında Hatalı Uygulamalar Bulunması

Kamu İdaresinin 2024 yılı içerisinde doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirdiği araç kiralama hizmet alımlarında mevzuata aykırı hususlar tespit edilmiştir.

A) Araç Kiralama Hizmet Alımının Akaryakıt Dahil Şekilde Gerçekleştirilmesi

Kamu idaresi tarafından mevzuata aykırı şekilde, akaryakıt dahil araç kiralama hizmet alımı gerçekleştirildiği görülmüştür.

237 sayılı Taşıt Kanunu'nun "Kurumların Edinebilecekleri Taşıtlar" başlıklı 7'nci maddesinde kurumların taşıt ihtiyaçlarının hizmet alımı suretiyle karşılanmasının esas olduğu düzenlenmiştir. Söz konusu Kanun'un 12'nci maddesinde hizmet alımı suretiyle edinilecek taşıtların cinsi, adedi, yaşı, hangi hizmetlerde kullanılacağı, kaynağı, yabancı menşeli olup olmayacağı ve diğer hususlar ile ilgili usul ve esasların Cumhurbaşkanı tarafından belirleneceğine hükmedilmiştir.

01.04.2006 tarih ve 26126 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usuller'in "Genel Esaslar" başlıklı 6'ncı maddesinin 1'inci fıkrasının (ç) numaralı alt bendinde taşıtların yakıt hariç şoförlü veya şoförsüz edinilebileceği düzenlenmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; kurumların taşıt edinmesinde hizmet alımı usulünün esas olduğu, bu hizmet alımının da akaryakıt hariç olması gerektiği görülmektedir.

Yapılan incelemede, mevzuata aykırı olarak “Ramazan Ayı Nedeni ile İhtiyaçlı Vatandaşlarımıza Gıda Kolisi Dağıtımını Yapmak İçin 6 Adet Şoför ve Yakıt Dahil Araç Kiralama” işinin akaryakıt dahil olarak gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, araç kiralama işlemlerinin mevzuata uygun yürütüleceği ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından taşıt edinilmesi amacıyla yapılan hizmet alımlarının akaryakıt hariç olarak gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

B) Muayene ve Kabul Evraklarının Gerçeğe Aykırı Düzenlenmesi

Doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirilen araç kiralama hizmet alımlarında muayene ve kabul evraklarının gerçeğe aykırı düzenlendiği görülmüştür.

İdare tarafından doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirilen araç kiralama hizmet alımlarına ilişkin sözleşmelerde muayene ve kabul işlemlerinin Hizmet Alımları Muayene ve Kabul Yönetmeliği ve Hizmet Genel Şartnamesi hükümlerine göre yürütüleceğine ilişkin hükümler bulunmaktadır.

Hizmet Alımları Muayene ve Kabul Yönetmeliği’nin “Muayene ve Kabul Komisyonlarının Kuruluşu” başlıklı 5’inci maddesinde en az üç kişiden oluşan bir muayene ve kabul komisyonunun oluşturulması gerektiği düzenlenmiştir. Aynı Yönetmelik’in “Muayene ve Kabul Komisyonlarının Görevleri” başlıklı 6’ncı maddesinde; komisyonun, kurulduğu tarihten itibaren on (10) günü geçmemek üzere idarece belirlenen süre içinde işyerine, işyeri öngörülme-yen işlerde ise sözleşmesinde işin kabulü için belirlenen yere giderek yüklenici tarafından gerçekleştirilen işleri Hizmet İşleri Genel Şartnamesinin 44 – 49’uncu maddelerine göre inceleyeceği, muayene edeceği ve işin niteliğinin ihtiyaç göstermesi halinde gerekli gördüğü kısımların incelemesini ve gerekli görürse işletme ve çalışma deneylerini yapacağı, kabule engel bir durum bulunmadığı takdirde, işin kabulünü yapacağı düzenlenmiştir.

Hizmet İşleri Genel Şartnamesi’nin “Hizmetin Kabulü” başlıklı 44’üncü maddesinde muayene ve kabul komisyonunun, işin sözleşme ve eklerinde belirtilen şartlara uygun olarak tamamlanıp tamamlanmadığını kontrol etmesi gerektiğini düzenlemiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; kurulan muayene ve kabul komisyonunun, işin sözleşme ve eklerinde yer alan şartlara uygun olarak yerine getirilip getirilmediğini kontrol etmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede,

- 20.03.2024 tarihinde verilen harcama talimatına istinaden doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirilen” Ramazan Ayı Nedeni ile İhtiyaçlı Vatandaşlarımıza Gıda Kolisi Dağıtımı Yapmak İçin 6 Adet Şoför ve Yakıt Dahil Araç Kiralama” hizmet alımına ait teknik şartnamede araçların yakıt cinsinin dizel olacağı belirtilmesine rağmen firmanın sunduğu altı araçtan üçünün benzinli veya LPG’li olduğu, muayene ve kabul komisyonunun bu aykırılığı tutanak altına almadan araçları kabul ettiği,

- 29.12.2023 tarihinde verilen harcama talimatına istinaden doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirilen “Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğünde 5 Ay Boyunca Kullanılmak Üzere 1 Adet Binek Araç Kiralama” hizmet alımına ait teknik şartnamede araçların yakıt cinsinin dizel olacağı belirtilmesine rağmen, firmanın yakıt cinsi LPG olan aracı sunduğu ve muayene kabul komisyonunun bu aykırılığı tutanak altına almadan aracı kabul ettiği,

- 04.01.2024 tarihinde verilen harcama talimatına istinaden doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirilen “Fen işleri Müdürlüğünde Çalışan Personelin 6 Ay Boyunca Götürüp Getirilmesi İçin Bir Adet Servis Aracı Kiralaması” hizmet alımına ait teknik şartnamede aracın silindir hacminin 2500 cc olması gerektiği belirtilmesine rağmen firma tarafından silindir hacmi 1995 cc olan araç sunulduğu ve muayene ve kabul komisyonunun bu aykırılığı tutanak altına almadan aracı kabul ettiği,

- 10.01.2024 tarihinde verilen harcama talimatına istinaden “Temizlik İşleri Müdürlüğünde Çalışan Personelin 6 Ay Boyunca Götürüp Getirilmesi İçin Bir Adet Servis Aracı Kiralaması” hizmet alımında ait teknik şartnamede aracın 2016 model ve üstü olması zorunlu tutulmasına rağmen firma tarafından 2008 model araç sunulduğu, muayene ve kabul komisyonunun bu aykırılığı tutanak altına almadan aracı kabul ettiği tespit edilmiştir.

Yukarıda açıklanan hususlarda görüldüğü üzere muayene kabul işlemlerinin eksik yerine getirilmesi nedeniyle şartnamede belirtilen standartlardan daha düşük standartlarda araçlar İdare tarafından kullanılmıştır. Ayrıca fiyat araştırması aşamasında firmaların teknik şartnamede yer alan şartlara göre fiyat verdiği göz önünde bulundurulduğunda, şartnameye aykırı araçların kabulü durumunda standardı daha düşük araca daha yüksek ücret ödeme ihtimali ortaya çıkmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında, araç kiralama işlemlerinin mevzuata uygun yürütüleceği ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından muayene ve kabul komisyonunun işin sözleşmesinde ve eklerinde yer alan şartlara uygun olup olmadığını kontrol etmesi ve hizmetin gereklerine göre kabul işlemlerini yerine getirmesi gerekmektedir.

C) Otobüs Kiralanması Hizmet Alımı İşi İçin Genel Esaslara Aykırı Sözleşme Düzenlenmesi

Kamu idaresi tarafından doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirilen otobüs kiralaması hizmet alımına ait sözleşmede Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usuller’e aykırı hüküm bulunduğu görülmüştür.

237 sayılı Taşıt Kanunu’nun “Kurumların Edinebilecekleri Taşıtlar” başlıklı 7’nci maddesinde kurumların taşıt ihtiyaçlarının hizmet alımı suretiyle karşılanmasının esas olduğu düzenlenmiştir. Söz konusu Kanun’un 12’nci maddesinde hizmet alımı suretiyle edinilecek taşıtların cinsi, adedi, yaşı, hangi hizmetlerde kullanılacağı, kaynağı, yabancı menşeli olup olmayacağı ve diğer hususlar ile ilgili usul ve esasların Cumhurbaşkanı tarafından belirleneceğine hükmedilmiştir.

01.04.2006 tarih ve 26126 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usuller’in “Genel Esaslar” başlıklı 6’ncı maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde; hizmet alımı suretiyle edinilen taşıtların, her türlü vergi, sigorta ve bakım-onarım gibi giderlerinin yükleniciye ait olduğu düzenlenmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde hizmet alımı suretiyle edinilen taşıtların her türlü bakım-onarım giderinin yükleniciye ait olacağı görülmektedir.

Yapılan incelemede, 10.01.2024 tarihinde verilen harcama talimatına istinaden gerçekleştirilen “Hukuk ve İmar Müdürlükleri Keşif Heyetlerinde Kullanılmak Üzere Bir Adet Otobüs Kiralama” hizmet alımına ait sözleşmede, “*Sözleşme tarihinden itibaren sözleşmenin bitiş tarihi arasındaki zaman zarfında meydana gelecek her türlü arıza, trafik borcu, bakım, onarım, lastik ve yakıt giderleri kiralayana aittir*” şeklinde hüküm bulunduğu tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, araç kiralama işlemlerinin mevzuata uygun yürütüleceği ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından hizmet alımı suretiyle edinilen taşıtlara ilişkin düzenlenen sözleşmelerin 237 sayılı Taşıt Kanunu’na ve Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usuller’e aykırı olmaması gerekmektedir.

BULGU 5: Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal ve Hizmet Alımlarında Bütçeye Konulan Ödenğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması

Kamu İdaresi tarafından doğrudan temin yöntemi ile yapılan mal alımı harcamalarının, bu amaçla bütçeye konulan ödeneklerin %10'unu aşmasına rağmen Kamu İhale Kurulundan uygun görüş alınmadığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde; bu Kanun'un 21 ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamayacağı ifade edilmiştir.

Öte yandan, 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin (1) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ'in "Genel Esaslar" başlıklı 4'üncü maddesinde; Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ve 22'nci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçların temininde bütçe sahibi olan kamu idarelerinin; yıllık bütçelerine bu amaçla konulan toplam ödenek tutarını dikkate alacağı, mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine bu amaçla konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı %10 oranını hesaplayacakları belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ile 22'nci maddesinin (d) bendinde parasal limitleri belirlenen işler için yapacakları harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu aşmamalı, aşacak kısım için ise Kamu İhale Kurulundan onay alınmalıdır.

Yapılan incelemede, 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ile 22'nci maddesinin (d) bendi kapsamında yapılan mal alımlarında %10 sınırının 24.800.995,20 TL olmasına rağmen harcamanın 60.038.561,83 TL olduğu, hizmet alımlarında ise %10 sınırının 36.692.700,00 TL olmasına rağmen harcamanın 39.746.959,10 TL olduğu görülmüştür. Bütçeye bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unun aşıldığı ve söz konusu durum için Kamu İhale Kurulundan herhangi bir uygun görüş alınmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, parasal limitler dahilinde yapılan alımların bütçeye koyulan ödeneğin %10'unu aşmaması için daha fazla özen gösterileceği, aşması durumunda Kamu İhale Kurulundan uygun görüş alınacağını ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından işlemlerin ihale mevzuatına uygun yürütülebilmesi için doğrudan temin ve pazarlık usulü kapsamında parasal limitler dahilinde yapılacak harcamalarda %10 sınırının dikkate alınması, sınırın aşılabacağı durumlarda ise Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınarak işlem yapılması gerekmektedir.

BULGU 6: Parasal Limitlerin Altında Kalmak Amacıyla Mal ve Hizmet Alımlarının Kısımlara Bölünerek Doğrudan Temin Yöntemi ile Gerçekleştirilmesi

Kamu İdaresi tarafından aynı ihale konusu iş içerisinde yer alabilecek alımların, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda öngörülen temel ihale usulü olan açık ihale usulü ile ihale edilmesi gerekirken kısımlara bölünmek suretiyle doğrudan temin (22/d) yöntemi ile gerçekleştirildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel İlkeler" başlıklı 5'inci maddesinde eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği ve yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel usuller olduğu vurgulanmıştır.

Anılan Kanun'un "Doğrudan Temin" başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idarelerin 2024 yılı için 622.756,00 TL, diğer idarelerin 207.453 TL'yi aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeye ilişkin alımlarının ilan yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temin usulü ile karşılanabileceği hükme bağlanmıştır.

Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ'in "Parasal Limitler Kapsamında Yapılacak Alımlar ile Temsil Ağırlama Faaliyetleri Kapsamında Yapılacak Alımlar" başlıklı 14'üncü maddesinin birinci fıkrasında Kurum tarafından her yıl güncellenen parasal limitleri aşmayan mal ve hizmet alımları ve yapım işleri ile temsil ağırlama faaliyetleri için yapılacak konaklama, seyahat ve işeye ilişkin mal ve hizmet alımları Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında yapılabileceği; dördüncü fıkrasında ise Kanun'un 18'inci maddesinde öngörülen ihale usulleriyle temin edilmesi gereken ihtiyaçlar, parasal limitlerin altında kalacak şekilde adet, kısım veya gruplara bölünmek suretiyle temin edilemeyeceği belirtilmektedir.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresi tarafından, birbirine yakın tarihlerde ve aynı ihale içerisinde karşılanabilecek ihtiyaçların 4734 sayılı Kanun'un 22/d maddesindeki limitin altında kalacak şekilde kısımlara bölünerek doğrudan temin yoluyla karşılandığı tespit edilmiştir. Söz konusu alımlara ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 8: Kısımlara Bölünen Mal ve Hizmet Alımlarından Örnekler

Alım Yöntemi	Alım Tarihi	Alınan Mal veya Hizmetin Konusu	KDV Hariç Tutar (TL)	Benzer İşlerin Toplam Tutarı (TL)
22/D	25.10.2024	Belediye sınırlarında bulunan parkların elektrik tadilat işlerinde kullanılmak üzere elektrik malzemesi alımı	600.009,45	1.214.509,45
22/D	11.12.2024	Park ve Bahçeler Müdürlüğüne elektrik malzemesi alımı	614.500,00	
22/D	10.12.2024	Millet konağı ve taziye evlerinin temizliği ve halılarının yıkanması	610.000,00	1.205.000,00
22/D	10.12.2024	Millet konaklarının halılarının yıkanması	595.000,00	
22/D	15.10.2024	Belediyeye ait binanın tadilat, tamirat ve boya işleri	615.000,00	1.153.000,00
22/D	22.10.2024	Belediyeye ait ana bina ve ek binada tadilat, tamirat ve boya işleri	538.000,00	

Kamu İdaresi cevabında, bundan sonraki satın alma süreçlerinde ihtiyaçların birleştirilerek, açık ihale yöntemiyle yapılmasına hassasiyet gösterileceği ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından aynı ihale içerisinde karşılanabilecek benzer nitelikteki ihtiyaçların, sınırın altında kalmak için kısımlara bölünerek doğrudan temin yöntemiyle karşılanması yerine Kanun'da yer alan temel ihale usulleri ile temin edilmesi gerekmektedir.

BULGU 7: Kamu İdaresi Şirketine Güvenlik Soruşturması ve/veya Arşiv Araştırması Yapılmadan İşçi Alınması

Kamu İdaresi şirketine güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmadan personel alımı yapıldığı ve bu personelin doğrudan hizmet alımı suretiyle belediye hizmetlerinde çalıştırıldığı tespit edilmiştir.

28 Nisan 2018 tarih ve 30405 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın "Tanımlar"

başlıklı 3'üncü maddesinde; şirket personelinin, yöneticiler, işçiler ve destek personelinin olduğu düzenlenmiştir. Aynı Usul ve Esaslar'ın "Şirket Personelinde Aranacak Şartlar" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının üçüncü ve altıncı bentlerinde; şirketlerde işe alınacakların, affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlardan, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlardan mahkûm olmamış olması ve bu kişiler hakkında güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmasının şart olduğu belirtilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde; İl özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile il özel idareleri ve belediyelerin üyesi olduğu mahalli idare birliklerinin doğrudan doğruya veya dolaylı olarak birlikte veya ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu şirketlerde işe alınacaklar için güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılması gerektiği görülmektedir.

Yapılan incelemede; 2024 yılında Kamu İdaresi'nin sermayesinin tamamına sahip olduğu Yakutiye Belediyesi Personel Anonim Şirketi'ne toplam 34 personel alındığı ve hiçbirine güvenlik soruşturması veya arşiv araştırması yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, Kamu İdaresi şirketi için yapılan personel alımlarında güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması için gerekli çalışmaların başlatıldığı ifade edilmiştir.

Belediye şirketine güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmadan personel alınmaması gerekmektedir.

BULGU 8: İhale Yapılmadan Ecrimisil veya İşgaliye Karşılığında Kullandırılan Taşınmazların Bulunması

Kamu İdaresi tarafından ihale yoluyla kiraya verilmesi gereken bazı taşınmazların işgaliye veya ecrimisil karşılığında kullandırıldığı görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işlerinin bu Kanunda yazılı hükümlere göre yürütüleceği hükme bağlanmıştır.

Kanun'un "Ecrimisil ve Tahliye" başlıklı 75'inci maddesinde devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malların gerçek ve tüzel kişilerce işgali üzerine, füzuli şagilden ecrimisil isteneceği ayrıca işgal edilen taşınmaz malın,

idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edileceği belirtilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 15’inci maddesinde, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun 75 inci maddesi hükümlerinin belediye taşınmazları hakkında da uygulanacağı düzenlenmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun işgal harcını (işgaliye) düzenleyen “Konu” başlıklı 52’nci maddesinde pazar veya panayır kurulan yerlerin, meydanların, mezat yerlerinin her türlü mal ve hayvan satıcıları tarafından işgali; yol, meydan, pazar, iskele, köprü gibi umuma ait yerlerden bir kısmının herhangi bir maksat için işgali ile motorlu kara taşıtlarının park etmeleri için il trafik komisyonlarının olumlu görüşü alınarak belediyelerce şehir merkezlerinde tesis edilen ve işletilen mahallerin çalışma saatleri içinde, taşıtlar tarafından işgalinin işgal harcının konusunu oluşturduğu; “Mükellef” başlıklı 53’üncü maddesinde ise işgal harcının mükelleflerinin, işgali harca tabi yerleri 52’nci maddede yazılı maksatlarla işgal edenler olduğu belirtilmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; belediye taşınmazlarının kiraya verilmesinde ihale yoluyla yapılacak kiralama esas olup kira süresi biten taşınmazların ise ecrimisil alınarak tahliye edilmesi gerekmektedir. Taşınmazların üçüncü kişilere işgaliye sözleşmesiyle ve ecrimisil karşılığında kullandırılması ise mevzuatta düzenlenmemiştir. Kaldı ki 2464 sayılı Kanun’da düzenlenen işgal harcı bir kamu alacağı olup sözleşmeye bağlanması mümkün değildir.

Yapılan incelemede, 31.12.2024 tarihi itibarıyla Kamu İdaresinin mülkiyetindeki 38 adet taşınmazın sözleşme ile işgaliye karşılığında (büfe, taksi durağı vb.), kira süresi biten 4 adet taşınmazın ise ecrimisil karşılığında kullandırıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında her ne kadar bulguya konu olan 38 adet taşınmazın kayıtlara sehven kira kodu ile işlendiği ve bu durumun 2025 yılında düzeltildiği, ecrimisil karşılığında kullandırılan 4 adet taşınmazın ise fuzuli işgal nedeniyle tahliye işlemlerinin başlatıldığı ifade edilmiş olsa da bulgu konusu söz konusu 38 adet taşınmazın kira koduna kaydedilmesi değil, ihale yoluyla kiraya verilmesi gerekirken işgaliye sözleşmesi ile kullandırılmasıdır.

Kamu idaresi tarafından ecrimisil veya işgaliye sözleşmesi ile kullandırılan taşınmaz kiralama işlemlerinin 2886 sayılı Kanun’daki ihale usulleri ile gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 9: Kira Süresi Biten Bazı Taşınmazların Herhangi Bir Karar Alınmadan Aynı Kişilere Kullandırılmaya Devam Edilmesi

Kamu İdaresince kiraya verilen taşınmazlardan bazılarının kira süresi bitmesine rağmen yeniden ihaleye çıkılmaksızın ve herhangi bir karar alınmaksızın aynı kişilere kullandırılmaya devam edildiği görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun “Kapsam” başlıklı 1’inci maddesi ile belediye mülkiyetindeki taşınmazların ancak bu Kanun hükümlerine göre kiraya verilebileceği, “Kiralarda Sözleşme Süresi” başlıklı 64’üncü maddesi ile belirli istisnalar haricinde, kiraya verilecek taşınmazların kira süresinin on yıldan çok olamayacağı ve taşınmazların üçüncü kişilere kiralanması işlemlerinin ise aynı Kanun’un 35’inci maddesinde sayılan ihale usulleri çerçevesinde yürütülmesi gerektiği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 18’inci maddesi uyarınca, belediyeye ait taşınmazların üç yıldan fazla süre ile kiralanmasına karar vermek yetkisi belediye meclisine; aynı Kanun’un 34’üncü maddesi uyarınca, söz konusu taşınmazların süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek yetkisi ise belediye encümenine verilmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun 75’inci maddesinde; kamu idarelerine ait taşınmazlara ait kira sözleşmelerinin bitim tarihinden itibaren, işgalin devam etmesi halinde, işgal edilen taşınmaz malın idarenin talebi üzerine bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edileceği ve kira sözleşmesinin bitim tarihinden itibaren, işgalin devam etmesi halinde, sözleşmede hüküm varsa ona göre hareket edileceği, aksi halde kira sözleşme bitim tarihi ile tahliye tarihi arasında ecrimisil alınacağı hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 15’inci maddesinde; 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun 75’inci maddesi hükümlerinin belediye taşınmazları hakkında da uygulanacağı ifade edilmiştir.

6098 sayılı Borçlar Kanunu’nun “İkinci Ayırım, Konut ve Çatılı İşyeri Kiraları” başlıklı kısmının “Uygulama alanı” başlıklı 339’uncu maddesinde, kamu kurum ve kuruluşlarının, hangi usul ve esaslar içinde olursa olsun yaptıkları bütün kira sözleşmelerinde de bu hükümlerin uygulanacağı, 347’nci maddesinde, konut ve çatılı işyeri kiralarında kiracı, belirli süreli sözleşmelerin süresinin bitiminden en az on beş gün önce bildirimde bulunmadıkça, sözleşmenin aynı koşullarla bir yıl daha uzatılmış sayılacağı, kiraya verenin sözleşme süresinin

bitimine dayanarak sözleşmeyi sona erdiremeyeceği, on yıllık uzama süresi sonunda kiraya verenin, bu süreyi izleyen her uzama yılının bitiminden en az üç ay önce bildirimde bulunmak koşuluyla, herhangi bir sebep göstermeksizin sözleşmeye son verebileceği hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu hükümler değerlendirildiğinde, belediyelere ait gayrimenkullerin kiralanması durumunda 2886 sayılı Kanun hükümlerine tabi olunacağı, on yılı aşan kiralamalarda sözleşme süresi biten kiracıya süre uzatımı yahut sözleşme yenilenmesi suretiyle kullandırılmaya devam edilmesinin mümkün olamayacağı, kira süresinin bitiminde taşınmazın boşaltılarak yeniden ihale suretiyle kiraya verilmesinin sağlanmasının gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, Belediye mülkiyetindeki taşınmazlardan bazılarının kira süresi sonunda yeniden ihale yapılmadan ve karar alınmadan kiracılara kullandırıldığı, hatta söz konusu kiralamaların 2003 yılı ve öncesinden günümüze kadar kullandırılmaya devam edildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, kira mülhleti biten söz konusu taşınmazların ihale süreçleri ve füzuli şağıl durumundaki kişilerin tahliyesi için işlemlere başlandığı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından sözleşme süresi sona eren taşınmazlar ile ilgili tahliye işlemleri ivedilikle tamamlanarak söz konusu taşınmazların yeniden kiraya verilmesi için ihale işlemlerinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 10: Kamu İdaresi Tarafından Yıkılan Yapılara Ait Yıkım Masraflarının Yapı Sahiplerinden Tahsil Edilmemesi

Kamu İdaresi tarafından 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 32'nci maddesine göre yıkımı yapılan yapılara ait yıkım masraflarının hesaplanmadığı, yapı sahiplerinden tahsil edilmediği görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun "Yapı" başlıklı 20'nci maddesinde yapıların imar planı, yönetmelik, ruhsat ve eklerine uygun olarak yapılabileceği; "Yapı Ruhsatı" başlıklı 21'inci maddesinin birinci fıkrasında Kanun'un kapsamına giren bütün yapılar için bu Kanun'un 26'ncı maddesinde belirtilen istisna dışında belediye veya valiliklerden yapı ruhsatı alınması gerektiği düzenlenmiştir.

Aynı Kanun'un "Ruhsatsız veya Ruhsat ve Eklerine Aykırı Olarak Başlanan Yapılar" başlıklı 32'nci maddesinde bu Kanun hükümlerine göre; ruhsat alınmadan yapıya başlandığı veya ruhsat ve eklerine veya ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılarda projelerine ve ilgili mevzuatına aykırı yapı yapıldığının ilgili idarece tespiti halinde belediye veya valiliklerce o andaki inşaat durumunun tespit edileceği ve yapının mühürlenerek durdurulacağı; durdurmanın, yapı tatil zaptının yapı yerine asılmasıyla yapı sahibine tebliğ edilmiş sayılacağı düzenlenmiş ve bu tarihten itibaren en çok bir ay içinde yapı sahibinin, yapısını ruhsata uygun hale getirerek veya ruhsat alarak belediyeden veya valilikten mührün kaldırılmasını isteyebileceği, aksi takdirde, ruhsatın iptal edilip ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan binanın, belediye encümeni veya il idare kurulu kararını müteakip belediye veya valilikçe yıktırılarak masrafının yapı sahibinden tahsil edileceği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresi tarafından 2024 yılında bu kapsamda 8 adet yapının yıkıldığı ancak yapı sahiplerinden tahsil edilmesi gereken yıkım masrafının hesaplanmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında söz konusu yıkımların encümen kararı sonrası ilgilileri tarafından yapıldığı ve bu nedenle bir işlem tesis edilmediği ifade edilmiş olsa da cevap eklerinde kanıtlayıcı bir belge sunulmamıştır.

Kamu İdaresi tarafından 3194 sayılı Kanun'un 32'nci maddesi uyarınca yapı tatil zaptı düzenlenen ve ruhsata uygun hale getirilmediği için belediye encümeni kararını müteakip yıktırılan yapılara ilişkin yıkım masrafının hesaplanarak yapı sahiplerinden tahsil edilmesi gerekmektedir.

BULGU 11: İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunan İşyerlerinin Bulunması

Belediye sınırları içerisinde iş yeri açma ve çalışma ruhsatı almadan faaliyette bulunan işletmelerin bulunduğu ve buna bağlı olarak Kamu İdaresinin gelir kaybına uğradığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinde, gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı vermek ve gayrisihhî müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek belediyenin yetki ve imtiyazları arasında sayılmıştır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "İş Yeri Açma İzni Harcı" başlıklı 81'inci maddesinde; belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir iş yerinin açılması işleminin iş yeri açma izni harcına tabi olduğu belirtilmiştir.

3572 sayılı İş yeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun'un 3'üncü maddesinin (b) bendinde, belediye hudutları ile mücavir alan içinde kalan tüm iş yerleri ve işletmelere belediyelerinin iş yeri açma ve çalışma ruhsatını vermeye yetkili olduğu hüküm altına alınmıştır. Kanun'un 2'nci maddesinde ise bu Kanun hükümlerinin uygulanmayacağı işyerleri açıklanmıştır.

İş yeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinin (a) bendi ile ruhsat vermeye yetkili idarenin tanımı yapılmış, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyenin yetkili idare olduğu ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, Vergi Dairesi Müdürlüğünden alınan aktif mükellef listesinde Kamu İdaresi sınırları içinde 2022-2024 yıllarında faaliyete başlayan ve belediyeden ruhsat alması gereken işyeri sayısının 2.099 olduğu, bu işyerlerinden 129 tanesinin belediyeden ruhsat almasına karşın 1.970 tanesinin İdareden ruhsat almadan faaliyette bulunduğu tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bazı işyerlerinde adres değişikliği olduğunu, bazı işyerlerinin kapandığı, bazı binaların ise iskan durumları ve eski yapı stokunda yer alması nedeniyle ruhsatlandırma yapılamadığı ancak ruhsatsız işyerleri ile ilgili saha çalışmaları ve düzeltici işlemlerin devam ettiği ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından diğer kamu kurumları ile koordineli bir çalışma yürütülmesi, denetim ve kontrol sisteminin iyileştirilmesi ve ruhsat almadan faaliyette bulunan iş yerleri hakkında gerekli işlemlerin yapılması gerekmektedir.

BULGU 12: Çevre Temizlik Vergisi Mükellefiyeti Tesis Edilmeyen İşyerlerinin Bulunması

Kamu İdaresi sınırları ve mücavir alanlar içindeki bazı iş yerleri için çevre temizlik vergisi (ÇTV) mükellefiyeti tesis ettirilmediği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Çevre Temizlik Vergisi" başlıklı mükerrer 44'üncü maddesinde; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin

çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların ÇTV'ye tabi olduğu, iş yerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait ÇTV'nin maddede belirtilen tarife göre alınacağı, bu verginin belediyelerce binaların tarifedeki derecelere intibak ettirilmesi üzerine her yılın Ocak ayında yıllık tutarı itibarıyla tahakkuk etmiş sayılacağı, tahakkuk eden bu verginin her yıl emlak vergisinin taksit sürelerinde ödeneceği, bu maddede yer alan tutarların her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılacağı ve bu tutarların belirlenmesinde, vergi tutarlarının yüzde beşini aşmayan kesirlerin dikkate alınmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, vergi dairesinden temin edilen ve Yakutiye ilçesinde faaliyette bulunan işyerlerini gösteren liste ile Kamu İdaresi kayıtlarının karşılaştırılması sonucunda 2023 ve 2024 yıllarında faaliyete başlayan 1433 mükelleften 1300'üne çevre temizlik vergisi mükellefiyeti tesis edilmediği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, Defterdarlıktan aktif ÇTV mükelleflerinin tespiti için yazılı talepte bulunulduğu ve alınacak bilgiler dahilinde saha çalışması yapılarak ÇTV mükellefiyetlerinin tesisi ve vergi tahsilatının sağlanacağı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından ÇTV mükellefi iş yerlerinin tespiti ve söz konusu verginin alınması için gerekli olan çalışmaların yapılması gerekmektedir.

BULGU 13: Ulusal Bayram Gününde Çalışan İş Yerlerinden Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı Alınmaması

Belediye sınırları içerisinde ulusal bayram günlerinde faaliyet gösteren iş yerlerinin tespitine ilişkin bir takibin yapılmadığı, dolayısıyla tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcının tahsil edilmediği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Konu" başlıklı 58'inci maddesinde; ulusal bayram günlerinde çalışmaları belediyelerce izne bağlı iş yerlerine ruhsat verilmesinin tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcına tabi olduğu ifade edilmiştir.

Aynı Kanun'un "Mükellef" başlıklı 59'uncu maddesinde harcın mükellefinin, kendisine çalışma ruhsatı verilen gerçek veya tüzel kişi olduğu, "Harcın Tarifesi" başlıklı 60'ıncı maddesinde ise harcın tutarının işin mahiyetine göre Kanun'da belirtilen sınırlar dahilinde 96'ncı madde uyarınca tespit edileceği belirtilmiştir.

2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun'un 1'inci maddesinde Cumhuriyetin ilan edildiği 29 Ekim gününün Ulusal Bayram olduğu ve bu bayramın 28 Ekim günü saat 13.00'te başlayıp 29 Ekim günü de devam ettiği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresinin Gelir Tarife Cetvelinde tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcı tarifesinin belirlendiği ancak ulusal bayram günlerinde çalışan işyerlerine ilişkin bir çalışma yapılmadığı ve tatil günlerinde çalışma ruhsatı verilmediği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, tatil günlerinde çalışma ruhsat harcının alınması içim denetim ve kontrol çalışmalarının başlatıldığı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından Cumhuriyet Bayramında çalışan iş yerlerinin tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcı mükellefi olduğunu gözönünde bulundurarak harcın tahsili için gerekli işlemleri yapması gerekmektedir.

BULGU 14: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

İdarenin kadrolu işçileri ile şirket işçilerinin bir kısmının yıllık izinlerini kullanmadığı, işçilerin emeklilikleri sırasında toplu izin ücreti olarak ödenmesi nedeniyle İdareye ek mali külfet oluşturacağı görülmüştür.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 50'nci maddesinde, dinlenmenin çalışanların bir hakkı olduğu ve bu hakların kullanımının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun "Yıllık Ücretli İzin Hakkı ve İzin Süreleri" başlıklı 53'üncü maddesinde, en az bir yıl çalışmış olan işçilere işyerinde işe başladığı günden itibaren deneme süresi de içinde olmak üzere yıllık ücretli izin verileceği belirtildikten sonra hizmet süresi dikkate alınarak işçilere verilecek yıllık asgari ücretli izin süreleri tespit edilmiş ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanun'un 59'uncu maddesinde de iş akdinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği belirtilmiştir. Anılan Kanun'un 60'ıncı maddesine istinaden çıkarılan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır.

Yıllık ücretli izinlerin, 4857 sayılı Kanun'un “Yıllık ücretli izinlerin uygulanması” başlıklı 56'ncı maddesi ve Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği hükümlerine göre kullandırılması gerekmektedir. Nitekim Kanun'un 103'üncü maddesinde de Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'ne aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işverene, bu durumda olan her işçi için idari para cezası verilmesi öngörülmüştür.

Yıllık izin hakkının çalışanların dinlenmesi ve işyerindeki veriminde düşüş yaşanmaması için tanınan bir sosyal hak olmasına rağmen halen yüz gün üzeri birikimli izni olan personel bulunmakta olduğu, süresinde izin kullanmayan personelin iş akdinin sonlanması halinde önceki yıllarda kullandırılmayan yıllık izinler için sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücret üzerinden toplu olarak ödeme yapılmak zorunluluğunun bulunduğu görülmektedir. Bu durumun, kamu idarelerinin nakit yönetimini olumsuz etkileyeceği ve ek maddi külfet oluşturabileceği de değerlendirilmektedir.

Yapılan incelemede, 31.12.2024 tarihi itibarıyla İdarede görev alan kadrolu işçilerden 12'sinin, şirket bünyesinde çalışan işçilerden 48'inin 100 gün üzerinde olacak şekilde toplam 8584 gün kullanmadığı izinlerinin olduğu tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, yapılan planma doğrultusunda söz konusu izinlerin kullandırılacağı ifade edilmiştir.

Belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde Kamu İdaresinde çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve İdareye ek mali külfet getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullandırılmasının sağlanması gerekmektedir.

BULGU 15: Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedelinin Takip ve Tahsilatının Yapılmaması

Kamu İdaresinin yetki ve sorumluluk alanı içinde kalan sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerinin takip ve tahsil edilmediği görülmüştür.

5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun “Tanımlar ve Kısaltmalar” başlıklı 3'üncü maddesinin (s), (ş) ve (z) fıkralarında; “Geçiş Hakkı”, “Geçiş Hakkı Sağlayıcısı” ve “İşletmeci” tanımlamaları yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrasında; “Geçiş Hakkının Kapsamı”

belirlenmiş, 25'inci maddesinde de işletmeci ile geçiş hakkı sağlayıcısının anlaşma serbestisi çerçevesinde geçiş hakkına ilişkin anlaşmalar yapabileceği düzenlenmiştir.

Geçiş hakkı ve bu hakka uygulanacak ücret tarifesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından 27.12.2012 tarih ve 28510 sayılı Resmi Gazete’de “Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelik” yayımlanmıştır.

Yönetmelik’te işletmeci ve geçiş hakkı sağlayıcısının geçiş hakkına ilişkin anlaşmaları, belirlenen ilkeler doğrultusunda serbestçe yapabileceği, anlaşma yapmaya ve geçiş hakkına ait ücretlerin tahsiline ise geçiş hakkına konu olan taşınmazın sahibi veya taşınmaz üzerinde hak sahibi olanların yetkili olduğu ifade edilmiştir. 01.01.2014 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere geçiş hakkı ücretleri tarifesine Yönetmelik’e eklenmiş olup geçiş hakkı ücretinin Geçiş Hakkı Ücret Tarifesi’nde belirtilen fiyatları aşamayacağı ve bu fiyatların her mali yılın başında Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE) oranında artırılacağı hüküm altına alınmıştır.

Buna göre belediyeler tarafından tarifede tavan olarak belirtilen miktarlara da riayet edilmek suretiyle geçiş hakkı talep eden telekomünikasyon firmalarından tahsil edilmek üzere geçiş hakkı ücreti belirlenmesi ve bu ücretlerin geçiş hakkını kullanan işletmecilerden tahsil edilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresinin sorumluluk alanı içinde bulunan cadde ve sokaklardan geçen telekomünikasyon altyapı sistemlerine ilişkin geçiş hakkı bedellerinin Büyükşehir Belediyesi tarafından alındığı görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında geçiş hakkı bedellerinin ilgili altyapı kuruluşlarından tahsil edilmesi çalışmalarının devam ettiği ifade edilmiştir.

Kamu İdaresinin sorumluluk alanında ve mülkiyetinde bulunan alanlarda geçiş hakkı sağlayıcısı olarak altyapı sistemlerine ilişkin ilgili firmalardan, ücret tarifesindeki fiyatları aşmayacak şekilde geçiş hakkı bedellerini tahsil etmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Bazı Mal ve Hizmet Alımlarının Doğrudan Temin Sınırının Altında Kalacak Şekilde Kısımlar Halinde Yapılması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa Sayıştay Denetim Raporu'nun "Diğer Bulgular" bölümünde yer verilmiştir
İşçilerin Kanunda Belirtilen Yıllık İzinlerinin Kullanılmaması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa Sayıştay Denetim Raporu'nun "Diğer Bulgular" bölümünde yer verilmiştir
Taşınmaz Envanteri Oluşturulmaması ve Taşınmaz Formları ile İcmal Cetvellerinin Düzenlenmemesi	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa Sayıştay Denetim Raporu'nun "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde yer verilmiştir
Satın Alınan Bazı Mal ve Malzemelerin İlgili Aktif Hesaplar Yerine Giderler Hesabı'na Kaydedilmesi	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa Sayıştay Denetim Raporu'nun "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde yer verilmiştir
Doğrudan Temin ve Pazarlık Usullerinde Belirtilen Parasal Sınıra Tabi İşler İçin Yapılan Harcamaların %10 Sınırını Aşması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa Sayıştay Denetim Raporu'nun "Diğer Bulgular" bölümünde yer verilmiştir
Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Takip ve Tahsilinin Yapılmaması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa Sayıştay Denetim Raporu'nun "Diğer Bulgular" bölümünde yer verilmiştir
Taşınmazlar İçin Değer Tespit Çalışması ile Cins Tashihiinin Yapılmaması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa Sayıştay Denetim Raporu'nun "Diğer Bulgular" bölümünde yer verilmiştir
Belediye Sınırları İçindeki Çoğu İşletmenin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa Sayıştay Denetim Raporu'nun "Diğer Bulgular" bölümünde yer verilmiştir